

Z Jilemnice

foto Martin Lukeš, Zpravodaj města Jilemnice

Milý čtenáři!

Kladu si teď často otázku – opravdu může několik blbů zničit celý svět?

* Zastupitelstvo města na doporučení Rady schválilo na svém jednání 24. února prodloužení lhůty výstavby restaurace Šetřilovsko a dalších objektů do 31. 12. 2025 formou dodatku č. 1 dohody se společností *ZIKUDA - vodohospodářské stavby*.

Společnost *Zikuda* koupila od města Turnov v roce 2018 pozemky a stavbu restaurace Šetřilovsko. Současně s kupní smlouvou byla uzavřena dohoda, kterou se společnost *ZIKUDA* zavázala, že na nabytých pozemcích zrealizuje do 31. 12. 2022 výstavbu nové restaurace nebo hotelu, které budou odpovídat územnímu plánu města Turnov a podmínkám funkčního využití a prostorového uspořádání. Pokud nebude dodržen termín výstavby, sjednaly si strany smlouvy smluvní pokutu ve výši 650 tisíc korun, která odpovídá rozdílu mezi cenou obvyklou stanovenou znaleckým posudkem a sjednanou kupní cenou.

Nyní společnosti *ZIKUDA* požádala o prodloužení lhůty výstavby do 31. 12. 2025. Svoji žádost zdůvodnila přehodnocením plánovaného rozsahu výstavby s ohledem na okolnosti spojené s covidovou pandemií. Nově je předmětem záměru výstavba restaurace, tří apartmánových domů a parkoviště.

Zastupitelé rozhodli o poskytnutí individuální dotace ve výši 80 tisíc korun pro společnost *Geopark Český ráj* na podporu činnosti v roce 2022.

Zastupitelstvo také schválilo rozdělení dotací sportovním spolkům a organizacím. Rozhodlo o poskytnutí dotace ve výši 2 348 116 Kč pro *TJ Turnov*, 703 600 Kč pro *Tělovýchovně sportovní club Turnov*, 1 078 376 Kč pro spolek *FK Turnov*, 948 972 Kč pro *TJ Sokol Turnov*, 810 400 Kč pro *AC Turnov*, 742 300 Kč pro *HC Turnov 1931*, 167 092 Kč pro spolek *ŠK ZIKUDA Turnov*, 111 300 Kč pro *Tenisový klub Turnov*, 95 900 Kč pro *Klub lyžařů Turnov*, 116 200 Kč pro spolek *Junák – český skaut, zřizující středisko Štika Turnov*, 60 500 Kč pro *Orla*, 60 200 Kč pro *Klub českých turistů Sokol Turnov*, 72 500 Kč pro spolek *SPORTINLINE*, 37 100 Kč pro *Ski club Turnov*, 5 000 Kč pro *Sportovní střelecký klub Malý Rohozec* a 35 100 Kč pro spolek *ABT Česana Rohozec*.

V letošním roce bylo doručeno v řádném termínu celkem 16 žádostí o dotaci.

V dotačním programu byla pro rok 2022 alokována částka 7,75 milionu korun.

Celkem zbylo v tomto dotačním programu 357 344 korun. Tuto částku doporučil *Výbor pro sport* převést do provozního příspěvku *Městské sportovní Turnov* v rámci rozpočtového opatření č. 2 pro rok 2022, s využitím těchto finančních prostředků na provozní náklady spojené se správou haly Turnov 2.

(Marcela Jandová, MÚ Turnov)

* Turnov slaví – a to je důvod, proč si připomenout nejstarší historii Turnova.

Turnov leží v oblasti, která je soustavně využívána již od starého pravěku, tedy nejméně po dobu 25 tisíc let. Důvodem intenzivního využívání krajiny byla bezesporu strategická poloha v bezprostřední blízkosti řeky Jizery a také příznivé klimatické podmínky. Počátky lidské aktivity v Turnově a jeho nejbližším okolí sahají až do závěru starší doby kamenné – do mladšího až pozdního paleolitu (cca 25 000–10 000 let př. n. l.), jak to dokládají nalezené

štípané kamenné nástroje z místních surovin z polohy Vápeník v Daliměřicích, ale také v Přepeřích na pravém břehu a Maškových zahradách na levém břehu Jizery. Šlo o lovecké a také rybářské stanice pravěkých lovců, o čemž svědčí i nálezy kosterních pozůstatků soudobé lovené fauny (los, mamut, nosorožec, ryby). Ke skutečné kolonizaci krajiny po rozptýlených a zejména mobilních stanicích lovců starší doby kamenné dochází v době před cca devíti tisíci lety ve střední době kamenné – mezolitu (9 500–5 500 př. n. l.). V důsledku tání ledu zmrzlé půdy se v krajině vytvářejí mělká jezera a jedno dosáhlo až na území pozdějšího města Turnova. Jde o jezero Pelešanské, které přitáhlo do svého blízkého okolí lovce a rybáře. Ti se také poprvé zabydleli v převisech pod pískovcovými skalami Českého ráje, ale využili také nechráněné přesto strategicky umístěné polohy. Důvěrně poznali krajinu a zvláště její surovinové zdroje. V závěru své epochy se zaměřili na prospektorskou a těžařskou činnost, a to jak v okolí Kozákova (jaspisy, acháty atd.), tak zejména v kontaktním dvoře tanvaldského granitu, kde těžili metabazit coby surovinu na výrobu kamenných seker. K obrovskému rozvoji dálkového obchodu s broušenými nástroji z této suroviny došlo v následující mladší době kamenné (5 500–4 200 př. n. l.), kdy Turnovsko fungovalo jako jedna obrovská „továrna“ na sekerky, kterými byla zásobována celá soudobá Evropa. Dílny na výrobu těchto seker byly objeveny i na území Turnova v Nudvojovicích, Maškových zahradách, ale také v nedalekých Ohrazenicích, Mašově i Příšovicích.

Klimatické optimum způsobilo, že v mladší době kamenné registrujeme husté osídlení Turnovska, které o tři tisíce let později překonalo ještě hustší v mladší a pozdní době bronzové (1 250–500 př. n. l.). Bohužel tento populační boom také následně zapříčinil první archeologicky doložitelnou ekologickou katastrofu v Pojizeří, kdy v důsledku masivního odlesnění zasáhla celou oblast značná eroze a záplavy. Přestože soustavné osídlení máme v Turnově na celé řadě lokalit, například v průmyslové zóně na Vesecku nebo v Nudvojovicích, nejlépe prozkoumanou, a tedy TOP sídelní aglomerací, jsou bezesporu Maškovy zahrady, které vtipně a příhodně před více než dvaceti lety označil filosof Václav Jenšovský za *turnovské Věstonice*. Na 8 hektarech, které jsme důvěrně archeologicky poznali, jsme objevili pozůstatky vesnic ze všech epoch pravěku i raného středověku. V Maškových zahradách se prostě nepřetržitě sídlilo od mladší doby kamenné až do 13. století, kdy se soudobí budoucí měšťané rozhodli, že si své sídlo přenesou od Jizery do bezpečnější polohy a přesunuli se na pozdější turnovské náměstí.

/ Jan Prostředník, Muzejní čtvrtletník

* Po dvouleté pauze je tu opět loutkářská přehlídka *Turnovský drahokam* i pro širokou veřejnost.

V uplynulých dvou letech se přehlídka konala z důvodů pandemie koronaviru bez diváků, pouze pro účinkující soubory tak, aby byl dodržen systém postupových přehlídek na národní přehlídce *Loutkářská Chrudim*.

Loutkářská přehlídka *Turnovský drahokam* spatřila světlo světa v roce 1983 jako neformální setkání loutkářů. Do roku 1987 proběhlo pět ročníků. Pak následovala dlouhá osmiletá pauza.

„V roce 1996 jsme se pokusili navázat na tento cyklus přehlídek šestým ročníkem. Ten vznikl celý v režii loutkářského souboru *Na Židli*. Přehlídka se vydařila a nastartovala se tak další etapa, dalo by se říci maraton *Turnovských drahokamů*, který trvá dodnes.“

Postupem let byl mezi loutkáři o účast na přehlídce, tehdy nesoutěžní, velký zájem. S novým státoprávním uspořádáním a vznikem nových krajů se stal *Drahokam* krajskou přehlídkou s postupem na národní přehlídku *Loutkářská Chrudim*.

Čas letí.... a nadohled je ročník třicátý druhý. To nasvědčuje tomu, že se divákům, souborům i porotě na turnovské přehlídce líbí.

Turnovský drahokam proběhne ve zdejší divadle v termínu 18. – 20. března. V příštím vydání přinesu jeho detailní program.

* **Turnovské kulturní tipy:**

Čtení ke kafi

Pátek 4. března od 18: 00 hodin, knihovna na vlakovém nádraží

Autorské divadlo MALÉhRY Daniely a Nikoly Zbytovských a Barbory Seidlové přichází opět s něčím nevšedním. Po několika úspěšných divadelních inscenacích se rozhodly vytvořit pořad, který nabídne možnost bližšího kontaktu s publikem, přímé reakce a sdílení. Scénické čtení z rukopisů Daniely Zbytové v podání hereček divadla MALÉhRY je doplněno úsměvnými komiksy Venduly Chalánkové.

Písničkářky napříč žánry

úterý 8. března, 19.00, KC Střelnice

Za čerty do Belize

středa 9. března, 17.00, Kamenářský dům

Jaromír Tvrdý, *GE T*

Dojmy ložiskového geologa z práce v exotické turistické destinaci.

Povídání bude věnované bohaté historii mayské civilizace i pestré tropické přírodě. A trochu i kamenům, konkrétně valounům zdejšího rohovce (anglicky chert neboli „čert“), které mají po rozříznutí a vyleštění dekorativní kresbu.

O literatuře – básník Adam Borzič

Středa 9. března, 19:00, kavárna KUS Střelnice

Tentokrát do Turnova zavítá Adam Borzič (1978), básník, překladatel, esejista a psychoterapeut česko-chorvatského původu. Vystudoval teologii při Evangelické teologické fakultě UK, absolvoval psychoterapeutický výcvik. Od ledna 2013 je šéfredaktorem literárního obtýdeníku *Tvar*.

Moderuje Petr Vizina.

Mrzák inishmaanský.....
čtvrtek 10. března,
19:30, divadlo Turnov
Náhradní termín za představení, které se mělo uskutečnit 10. února 2022. Dříve zakoupené vstupenky zůstávají v platnosti.

*** Podporujeme
Ukrajinu!**

Spojili jsme se s místními umělci a připravili koncert, jehož výtěžek poputuje na účet Velvyslanectví Ukrajiny v ČR, zřízený pro nákup obranného materiálu.

Již tuto **sobotu**

5. března od 15 hodin

před turnovskou Střelnicí vystoupí Michal Hrůza, Mackie Messer Klezmer Band, Waldovy Matušky, Musica Fortuna, RozumBrothers, Ondřej Halama, The Boband, David Elis a další. Moderuje Petr Vydra. (KC Turnov)

* Turnov chce na chystanou výstavbu nové knihovny získat evropskou dotaci 80 milionů korun. O peníze bude žádat v novém programovém období ještě letos. Novináře o tom informovala místostarostka Petra Houšková.

„Výzva má být zveřejněná někdy na konci prvního pololetí a my zatím neznáme přesné podmínky výzvy, za jakých podmínek a v jakém rozsahu budeme moci žádat. Takže příprava je skutečně velmi komplikovaná, že jen tušíme, podle toho, jak vypadaly výzvy v předchozím období na knihovny,“ řekla Houšková. Podle ní chtějí usilovat o maximální možnou dotaci, což by mělo být 80 milionů korun.

Výstavbu nové knihovny chystá město řadu let. Městská knihovna Antonína Marka patří k nejstarším v zemi, před dvěma lety slavila 200 let od svého vzniku. O jejím stěhování z Jeronýmovy ulice se v patnáctitisícovém městě diskutuje léta. Současná budova potřebám knihovny kapacitně nestačí, chybí v ní lepší hygienické i návštěvnické zázemí a společenský sál, objekt není bezbariérový. Nová knihovna by měla být o několik set metrů blíž k centru, ve Skálově ulici mezi letním kinem a domem *Na sboře*. Půjde o čtyřpatrovou budovu s terasou. Radnice sice zatím nevypsala zakázku na to, kdo ji postaví, už za měsíc by ale zástupci knihovny měli symbolicky položit základní kámen. Bude to při tradiční akci na podporu dětského čtenářství nazvané *Noc s Andersenem*. (Náš REGION – ČTK)

ABONENTNÍ DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ

Děj bry se točí okolo historicky doložené události, kdy v roce 1934 do Irska přijel režisér Robert J. Flaherty natáčet dokument Muž z Aranu, který poté získal na festivalu v Benátkách Mussoliniho pobár. Právě příjezd filmařů z Hollywoodu je bybatelem děje a jedinou zajímavou novinou za posledních dvacet let, která rozvíří jinak nudný život zdejších obyvatel.

Hraje Kašpar, Divadlo v Celetné (Praha)

* Markova ulice bude stát 14,9 milionu korun. VHS Turnov jako investor vybralo ze dvou nabídek tu od Ještědské stavební společnosti a město na práce přispěje. Radní zatím schválili smlouvu na nové osvětlení za 833 tisíc. Rekonstrukce má začít v březnu a skončit v srpnu, informoval server *Turnovsko info*.

* Turnov bude mít zřejmě ještě letos novou pasáž u radnice za bezmála 16 milionů korun. Bourání současné by mělo začít v březnu a výstavba nové skončit do konce roku. Firmu, která práce provede, vedení města vybralo. Novináře o tom informovala turnovská místostarostka Petra Houšková, zprávu přinesl server *Genus*. Souběžně s modernizací pasáže se bude zhruba od poloviny března do léta rekonstruovat i přilehlá Markova ulice.

Pasáž, která je součástí historické radnice postavené v 16. století, je opuštěná a ve špatném technickém stavu. Vedení radnice ji vnímá jako ostudu města, po skončení výstavby nové by se měla stát místem, kam budou směřovat turisté. V přízemí vznikne několik šperkařských a zlatnických dílen a do budoucna chce vedení města v prvním patře vybudovat městskou galerii se zázemím pro návštěvníky, připomněl *Genus*.

* Okresní sportovní a tělovýchovné sdružení Semily, agentura *SPORT ACTION* a Město Turnov pokračují v tradici a i v letošním roce se rozhodly uspořádat další ročník ankety *Nejúspěšnější sportovec okresu Semily za rok 2021*.

Vyhlášení se bude konat v *Kulturním centru Střelnice Turnov* 21. března.

Nominace sportovců bude k nahlédnutí na stránkách www.osts-semily.cz

Veřejnost má možnost hlasovat na stránkách:

<https://www.nejuspesnejsisportovecroku.cz/>

rovensko p. t.

VÝZVA OBČANŮM NA POMOC UKRAJINĚ

Město Rovensko pod Troskami jednoznačně odsuzuje invazi ruských vojsk na území Ukrajiny a jednoznačně podporuje ukrajinský lid v jeho boji za zachování suverénního svobodného státu. Na tomto se zastupitelé města Rovensko pod Troskami shodli na mimořádném pracovním jednání 28. února 2022, které svolala starostka města. Zároveň se zastupitelé dohodli, že Rovensko pod Troskami poskytne válečným uprchlíkům ubytování a následně zajistí jejich základních potřeby. Předpoklad je, že se bude jednat o ženy a děti. K tomu bude vyčleněna část ubytovacích kapacit v rekreačním středisku Palda, dále bude poskytnuto ubytování ve zdravotním středisku v prostorách bývalé dětské ordinace.

Pokud má někdo z Vás občanů starší válečnou matraci nebo jinou funkční postel, kterou byste mohli pro tento účel městu poskytnout, volejte na: 481 382 119, 724 149 530 nebo pište na starosta@rovensko.cz, popřípadě nám sdělte osobně. Kromě postelí budou potřeba i skříňky, stolky, židle a základní nádobí.

HUMANITÁRNÍ POMOC FINANČNÍ

Jakoukoli částku můžete zaslat na některý ze sbírkových účtů, jako například: Český červený kříž pro Ukrajinu, číslo sbírkového účtu: 333999/2700, variabilní symbol 1502
Člověk v tísní, SOS Ukrajina, číslo sbírkového účtu: 0093209320/0300 Charita pro Ukrajinu, Charita ČR, číslo sb. účtu: 55660022/0800, var.. symbol 104. Seznam dalších prověřených organizací je na webu Libereckého kraje: www.kraj-lbc.cz, kde můžete přispět jednoduše přímým proklikem a zaplatit bezhotovostně platební kartou.

HUMANITÁRNÍ POMOC VĚCNÁ

V současné době jsou třeba spacáky, teplé deky, přikrývky, polštáře, termodeky, karimatky, hygienické potřeby pro ženy a děti (pleny, vložky), mycí prostředky (mýdla, zubní pasty, kartáčky, ručníky), baterky, náhradní baterie, pláštěnky, stany. Vše buď nové nepoužité, nebo vyprané, vhodné k okamžitému použití. Tyto věci můžete donést každé pondělí a středu od 13.00 do 15.00 do budovy radnice v Rovensku p/T nebo individuálně dovést na *Hasičský záchranný sbor v Liberci* (ul. Šumavská 414/11, telefonní číslo pro vpuštění do areálu 950 471 100.) Seznam potřebných věcí bude v průběhu doby aktualizován a zveřejňován na webu města, infokanále města, mobilním rozhlasem. Další potřebné věci a léky jsou uvedeny na www.kraj-lbc.cz

UBYTOVÁNÍ PRO VÁLEČNÉ UPRCHLÍKY

Jedná se především o ženy s dětmi. Muži zůstávají bránit vlast. Kdo má možnost a je ochoten poskytnout ubytování, popř. stravování ukrajinským válečným uprchlíkům, ať zašle na e-maily m.u@rovensko.cz nebo starosta@rovensko.cz následující informace: název poskytovatele zařízení, adresa, ubytovací kapacita, stravovací kapacita, kontaktní osoba (jméno, mobil, e-mail). Soupis bude předán krizovému štábu Libereckého kraje, který koordinuje poskytovanou pomoc. Za poskytnutí jakékoli pomoci vřele děkujeme!

/ Jiřina Bláhová, starostka, a zastupitelé města Rovensko pod Troskami

Okrašlovací spolek v Rovensku pod Troskami, Bobřici a Město Rovensko p. Tr.

si dovolují pozvat ctěné občanstvo města, jakožto i milé hosty na tradiční

Masopust

v Rovensku pod Troskami

v sobotu 5. března 2022

Maškary se budou shromažďovat **od 14.30 hod. Na Týně**, průvod projde městem a **veselí vyvrcholí v sále radnice na náměstí**, kde bude postaráno o občerstvení.

Masopustní průvod doprovodí rovenská kapela „Masopustní úterý“.

V sále radnice zahraje k tanci i poslechu „Zdeněk Jakubec“.

Těšíme se na hojnost masek a Vaši dobrou náladu.

Pokud hospodyňky připraví po cestě maškarám něco na zub nebo na zapítí, jistě to nebude odmítnuto!

Masopust bude takový, jaký si ho společně uděláme...

* Od 6. března dochází k úpravám autobusových jízdních řádů. Na Turnovsku a Semilsku jde o následující spoje:

364 Turnov – Přepere – Příšovice – Svijany – Loukovec, Hubálov

364/11: posun odjezdu spoje o + 5 minut na 15:40 hod.

391 Turnov – Hrubá Skála – Újezd p.Tr. – Libuň – Holín – Jičín:

posun odjezdu spojů z Jičína o – 3 min.; při jízdě Jičínem nabírají zpoždění.

505 Spálov – Semily – Benešov u Semil – Semily, Řeky

505/5: posun odjezdu spoje o – 2 min., aby mohl být uspíšen odjezd spoje 546/11, který nabírá na trase zpoždění.

546 Semily – Slaná – Tatobity – Turnov, Valdštejsko

546/8: posun odjezdu ze zastávky Turnov, aut. nádr. o 4 min. (5:56), aby mohl být uspíšen spoj 546/11, který nabírá na trase zpoždění; dále posun odjezdu spoje ze zastávky Semily, aut. nádr. o 3 min. (6:40) a prodloužení jízdních dob v úseku Slaná – Lestkov; spoj zde nabírá větší zpoždění.

550 Lomnice nad Popelkou – Turnov – Liberec

550/23, 25, 101: drobné časové úpravy jízdních dob.

553 Rovensko p.Tr. – Holenice – Rváčov – Lomnice – Košov

553/3, 4, 5, 7, 8: zastávka Staré Holenice bude pouze pro výstup.

720 Rokytnice – Vysoké – Semily – Turnov – Mladá Boleslav – Praha

720/1013: spoj veden již ze Semil (původně z Turnova); 720/1015: spoj veden z Turnova (původně ze Semil); 720/1024: drobné časové úpravy v úseku od Semily, Cimbál až po Vysoké.

730 Vítkovice, Horní Mísečky – Jilemnice – Semily – Turnov – Praha

730/1006: obsluhuje zastávku Slaná, Bořkov. Zajištění odvozu zaměstnanců ze Slané do místa bydliště.

861 Semily – Záhoří – Železný Brod

861/9, 12: drobná úprava jízdních dob po Železném Brodu; 861/13 Spoj bude začínat v zastávce Semily, U 14 pomocníků; 861/16: zastávka Záhoří, Dlouhý již nebude na objednání.

952 Rokytnice – Jablonec n/J – Vysoké – Příkrý – Semily

952/12, 18: drobné časové úpravy jízdních dob spojů, aby v Jablonci n/J přijížděly včas k navazujícím vlakům.

960 Jilemnice – Semily – Železný Brod – Jablonec n/N – Liberec

960/12: posun odjezdu spojů o – 5 minut (14:00 resp. 15:00), aby se nesjíždělo více autobusů v zastávce Fügnerova; 960/14, 50: posun odjezdu spoje ze zastávky Semily, aut.nádr. o – 3 min. (4:17), aby byla v Mříčné zajištěna návaznost na spoj 966/1 směr Lomnice n/P.

Zámek Hrubá Skála a hrad Valdštejn se restituovat nebudou, potvrdil Ústavní soud

Ústavní soud (ÚS) s konečnou platností potvrdil verdikt, podle kterého Johann Aehrenthal přišel v období druhé světové války o československé občanství. Poslední šlechtický majitel zámku Hrubá Skála a hradu Valdštejn na Semilsku se po okupaci přihlásil k německé příslušnosti, majetek rodu tak po válce připadl státu. Rozhodnutí o zachování československého občanství by pro jeho dědice bylo významné kvůli možnosti uplatnit restituční nárok. ÚS však stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Usnesení je dostupné v databázi soudu. Johann Aehrenthal zemřel v roce 1972 v Rakousku. Na české úřady se kvůli otcovu občanství obrátil v roce 2006 jeho syn Jan. Když zemřel, vstoupila do řízení jeho manželka Alice, tedy snacha Johanna Aehrenthala, která žije v Rakousku. Pokoušeli se doložit, že Johann Aehrenthal pomáhal československému odboji a měl židovské kořeny.

Městský soud v Praze ale potvrdil rozhodnutí ministerstva vnitra, které nevyhovělo žádosti o zachování československého státního občanství. Stejný názor zaujal také Nejvyšší správní soud. „Není zde žádných pochybností o tom, že původní žadatel (Johann Aehrenthal) získal německou státní příslušnost,“ stálo v rozhodnutí NSS.

Podle správního soudu je zřejmé, že Aehrenthal v době okupace projevil osobní i morální kvality a mnoha lidem hmotně i jinak pomohl. Nelze z toho však vyvozovat, že se aktivně účastnil boje s okupační mocí, což by mohlo vést k zachování československého občanství.

Důvod k zásahu nenašel ani Ústavní soud. „Doloženo bylo toliko to, že J. A. pomáhal lidem skrývajícím se na jeho pozemcích, nikoliv již to, že by tito lidé prováděli konkrétní bojovou činnost směřující k oslabení nepřítel,“ stojí v usnesení. Před soudy neobstála ani argumentace o židovských kořenech rodiny. Zámek Hrubá Skála i hrad Valdštejn připadly po roce 1945 státu stejně jako další nemovitý majetek Aehrenthalů. Zámek nyní slouží jako hotel v soukromém vlastnictví, hrad je v držení města Turnov. (Novinky)

trosečník 61

*Kulturní dům Vlastibořice
zve na koncert vážné hudby*

MILEVA KVINTET

*Marcela Mikolášková - 1. housle
Kateřina Kratochvílová - 2. housle
Olena Doubová - viola
Karín Černá - violoncello
Barbora Rosinová - kontrabas*

*Zazní skladby Josefa Krčka
a Antonína Dvořáka.*

*Sobota
5. března 2022 v 18:00
Vstupné: 70 Kč*

24. KRAJSKÁ PŘEHÍDKA

POCHOTNICKÉHO DIVADLA JIZERSKÉ OBLASTI

Tylovo divadlo Lomnice nad Popelkou 3.–6. března 2022

ČTVRTEK 3. BŘEZNA 19:00

Jakub Zindulka

TCHYNĚ NA ZABITÍ

Divadelní soubor Tyl, Slaná
režie: Helena Šlaisová

Ani sama Smrt nezabrání tchyním prudit a montovat se do života svým mladým. Čisto-krevná „fachanda“, okofená duchovním, popisuje vztah mezi tchyní a zetěm, snachou a tchyní, mezi matkou a dcerou, synem a matkou, mezi mladými manžely a konečně a hlavně mezi tchyněmi samotnými.

KOMEDIE

PÁTEK 4. BŘEZNA 16:00

Jen Silverman

PŘÍTELKYNĚ

IKS, Železný Brod
režie: Otmar Brancuzský

Hra pro dvě herečky, jejichž prostřednictvím vstoupíme do života dvou ženských bytostí a staneme se svědky jejich životního setkání. Rozvedená padesátice hledá spolubydliči ve stejném věku - čistotnou, spolehlivou nekuřačku. Zn: Klidný podzim života. Robyn je sice také padesátice, jinak ale nespíhuje ani jeden ze zmíněných požadavků. Přesto se na-konec ukáže, že tahle ulitá spolubydliči je pro Sharon tou nejlepší volbou. Hra má spád, je úsměvná, je k zamyšlení, je o přátelství a lásce, o bilancování svých životů.

KOMORNÍ ČINOHRA

PÁTEK 4. BŘEZNA 20:00

Bengt Ahlfors

POPEL A PÁLENKA

Divadelní spolek Vojan, Libice nad Cidlinou
režie: Jaroslav Vondruška

Co všechno nastane v jedné rodině, když si svérázná vdova po plukovníkovi odnese přímo z pohřbu manžela urnu s jeho popelem domů, otevře si láhev domácí pálenky – a následně se objeví její potomci, kteří chtějí svou „bláznivou“ matku zbavit svěravosti, aby se snáze dostali k dědictví. Mezi hlavními hrdiny komedie vypukne o rodinné dědictví boj. Jejich představy, jak s ním naložit, se různí. Jinak se na to dívá svérázná vdova plná života, jinak to vidí mnohokrát rozvedená dcera, nezaměstnaný syn či jeho bývalá manželka. Přestože jde o příběh plný černého humoru, nechybí v něm životní optimismus a láska, která kvete v každém věku.

KONVERZAČNÍ KOMEDIE

SOBOTA 5. BŘEZNA 9:30

Robert Thomas

MANDARINKOVÝ POKOJ

Divadelní soubor J. K. Tyl, Lomnice nad Popelkou
režie: Veronika Sádková, Petr Sádek, Renata Tomešová

Komedie plná francouzského humoru a šarmu nabízí zajímavé příběhy lidí v šesti vtipných jednoaktovkách s překvapivým, někdy přímo detektivním zakončením. Vše se odehrává v malém pařížském hotelku a v záhadném pokoji, nazvaném mandarinkový, který má vlastní příběh. Komedii domácí divadelní spolek nazkoušel po malých skupinkách pod vedením tří režisérů za dodržení přísných epidemiologických opatření.

SOUBOR DETEKTIVNÍCH MINIKOMEDIÍ

SOBOTA 5. BŘEZNA 14:30

Jules Verne, Vit Peřina

TAJEMNÝ HRAD V KARPATECH

Divadelní spolek J. K. Tyl, Josefův Důl
režie: Karel Stuchlík

DS J. K. Tyl Josefův Důl pod vedením režiséra Karla Stuchlíka st. nastudoval komedii Tajemný hrad v Karpatech. Dramaturg, režisér a herec Našního divadla v Liberci, Vit Peřina, se inspiroval románem, který na konci 19. století napsal Jules Verne. Dějovou linku Vit Peřina zachoval, ale děj okofenil mnohdy neuvěřitelnými figurkami a neskutečnými scénkami. Navíc herci kombinují děj divadelní s filmovým stříhem, což je pro nás novinka v práci s divadelním textem.

DOBRODRUŽNÁ RODINNÁ KOMEDIE

SOBOTA 5. BŘEZNA 19:00

Terrence McNally & David Yazbek

DONAHA

Divadlo V Roztocké, Jilemnice
režie: Lucie Václavá

Pracť v prachu, neexistence existence, život k nežítí...

Příběh šesti nezaměstnaných ocelářů, kteří se rozhodli, že si vydělají velkou částku peněz pánským stripyzem, přičemž tam nejde jen o svlékání, ale každý z nich si vyřeší svůj problém. Jeden si upraví vztahy s bývalou ženou, druhý se smíří se svojí postavou, další si uvědomí, že „není vše zlato...“, a tak dále. Příběh o tom, jak překonávat nesnáze v rodině, v přátelství a ženy s muži. Že není záhodno být pasivní a že i cesta může být cíl.

MUZIKÁLOVÁ KOMEDIE

Jednotné vstupné 80 Kč. Předprodej vstupenek jednu hodinu před začátkem každého představení v pokladně Tylova divadla. Ke zhlédnutí letošních nejlepších ochotnických představení Jizerské oblasti Vás zve pořádající domácí Divadelní spolek J. K. Tyl.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENÁ!
www.dstlomnica.cz

* Přehlídka Jizerské oblasti začala tento čtvrtek. Bohužel představení Donaha, které mělo zakončit přehlídku v sobotu večer, se neuskuteční.

Divadelní spolek J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou se chystá podpořit darem některou se sbírek na pomoc Ukrajině. Můžete se přidat vložení příspěvku do kasičky, která bude umístěna vždy před představením ve foyer Tylova divadla.

* Zahájení letošní muzejní sezony se uskuteční **v neděli 6. března** od 10 hodin výstavou nazvanou *Letem světem s poštovními známkami*. Úvodního slova a zároveň i kulturního programu se zhostí básník a spisovatel Aleš Misař, nebudou chybět ani čestní hosté – přední česká záhadoložka Jitka Lenková a historik Karel Dudek, moji milí a vážení kolegové z redakce *Našeho REGIONu*.

Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou, p. o., Martin Foltá a Spolek NEWSPHILA z. s. Plzeň

LETEM SVĚTEM S POŠTOVNÍMI ZNÁMKAMI

6. března – 24. dubna 2022

Slavnostní zahájení se uskuteční v neděli 6. 3. od 10 hodin ve vstupní hale muzea
Úvodní slovo a kulturní program: Aleš Misař (básník a spisovatel)
Čestní hosté: přední česká záhadoložka JUDr. Jitka Lenková a badatel Karel Dudek

Otevřeno: út-pá 8–16 h, so a ne 9–16 h

V neděli 13. března od 14 hodin zahájí slavnostní vernisáží Jan Luštinec výstavu *Když muzeum voní perníkem*. Na ní se u nás premiérově představí Dana Holmanová, která pochází z Nové Paky, dnes žije v Třebihošti nedaleko Miletína, městečka s perníkářským zázemím, jež plným právem patří ke špičce tohoto oboru. Více informací najdete na webových stránkách www.muzeumlomnice.cz.

semily

* V Semilech vznikne velkorysý dopravní terminál. S přestavbou železničního nádraží by měla státní *Správa železnic* začít už letos. Poté by se k železničnímu nádraží mělo přesunout autobusové nádraží. Investice budou obří, jen *SŽ* má spočítánu úpravu nástupišť, podchodu nebo zastřešení přednádražního prostoru na skoro tři čtvrtě miliardy. Předpokládané investiční náklady jsou 223 miliony korun. Informaci přinesl *Liberecký deník*.

* Spor odvolaného ředitele waldorfské školy Ivana Semeckého s městem Semily projednával okresní soud. Semeckého loni v dubnu radnice z funkce odvolala, když porušil vládní koronavirová nařízení a do výuky umožnil přístup

netestovaným dětem a ve třídách nevyžadoval nošení roušek. Soud ředitelovu žalobu, že odvolání bylo nezákonné, zamítl.

Za porušení koronavirových opatření vyměřila Krajská hygienická stanice v Liberci počátkem letošního roku škole pokutu 100 tisíc korun, škola ji po bývalém řediteli vymáhá. O věci informoval server *Genus*.

* V úterý 1. března krátce po 16. hodině zasahovali profesionální hasiči v Semilech na Komenského náměstí. Pomocí výškové techniky se dostali na střechu kostela sv. Petra a Pavla, vytvořili kotevní body a bezpečně spustili uvolněný kříž hrozící pádem na zem. Zprávu přinesl server *Naše Pojizeří*.

*

■ MY GOSPEL

6. březen 17 hodin, Sbor Dr. Karla Farského v Semilech

Spirituály v podání železnobrodského vokálního souboru. od 17:00 hod.

■ UGANDA

8. březen 17 hodin, čítárna knihovny

Přednáška Viktorie Židlíkové, studentky, cestovatelky a pořadatelky besedy o návštěvě a dobrovolnické práci v Ugandě, srpkovité anémii a *Ssuubo foundation*. Výtěžek ze vstupného bude věnován na léčbu dětí.

■ KONCERT PRAŽSKÉHO JARA

14. března od 19 hodin, KC Golf Semily

Ivan Ženatý společně s klavíristou Igorem Ardaševem připravili program z děl Dvořáka, Brahmsa, Martinů a Ravela pro housle a klavír.

*** Komentovaná prohlídka výstavy Tobě**

V neděli 6. března ve 14:30 se přijďte podívat na komentovanou prohlídku maleb Libuše Pražákové do Pojizerské galerie. Dozvíte se, kdo jsou ženy na jejích obrazech a čím ji inspirovaly. (Muzeum a Pojizerská galerie Semily)

semilsko

SLANÁ – V pátek 11. března 2022 se ve Slané otevírá nová knihovna. Po letech se knihovna vrací do kulturního domu. Doposud sídlila v místní škole, nyní nově nabídne své služby v prostorách masážního salónu v 1. patře KD. Knihovna bude otevřena každý pátek od 17 do 19 hodin. Knihovnu povede Jitka Šedinová s pomocnicí Anežkou. Registrace v knihovně je díky podpoře obce a dotace od kraje zdarma pro všechny bez rozdílu věku. (Slánský list)

RYBNICE, LOUKOV, DOLNÍ SYTOVÁ – Odbor dopravy oznamuje, že po letech plánování začne v letošním roce rekonstrukce silnice č. II/292 (Pojizerka), a to ve dvou úsecích Rybnice – Loukov a části obce Dolní Sytová. S rekonstrukcí se začne na úseku Rybnice – Loukov, a to již ve druhé polovině března přípravnými pracemi, tedy kácením vegetace při silnici.

Úplná uzavírka je předběžně naplánována od začátku dubna (předběžně 4. 4.) a potrvá do konce října t.r. Pro opravovaný úsek v obci Dolní Sytová nebyly ještě termíny uzavírek stanoveny.

Odbor dopravy semilské radnice doporučuje řidičům využívat objízdné trasy už od poloviny března, protože při kácení vegetace tu bude provoz řízen pracovníky stavby a bude tu docházet ke

Objízdné trasy ve směru ze Semil do Jilemnice pro veškerou dopravu byly předběžně navrženy takto: obousměrně po silnici II/289 a II/283 do Košťálova a odtud po silnici II/286 přes obce Kundratice a Mříčná do Jilemnice.

Obousměrně po silnici II/289 přes obec Cimbál, Příkrý a Škodějov na křižovatku silnic II/289 a II/290 (Roprachtická) a odtud dále po silnici II/290 přes Roprachtice do Poniklé ke křižovatce silnic II/290 a I/14 a odtud dále po I/14 do obce Víchová do Hrabačova na křižovatku silnic I/14 a odtud po silnici II/286 od Jilemnice. (Martin Hubačík, MÚ Semily)

LIBŠTÁT –

Historie a současnost

DŮM ČP. 31

23. 10. 1788 koupil Antonín Štěpánek od Josefa znovu vystavený dům. Dříve zde stávala obecní šatlava. Užívání přístavby bylo povoleno 5.10.1896. V 1897 František Dejmek přikoupil pozemek od obce za 1000 zl.a postavil na něm jednoposchodový hostinec se sálem v nynější podobě, stavitel byl Petr Kramář ze Semil. Při sčítání roku 1910 je zde zapsáno 8 osob – 2 rodiny. Při sčítání roku 1921 je zde zapsána 1 rodina – 4 osoby. Roku 1930 byla přistavěna prádelna a 1 pokoj nad ní. V tomto průjezdu kolem roku 1937 pražil kávu pan Zelinka (a Paikr) z čp. 114. Od 13. 9.1945 za průjezdem byla mlékárna až do roku 1960. 1.1.1946 převzal hostinec i obchod František Janata z čp. 150, který se vrátil z pohraničí. Hostinec byl v provozu do roku 1955, pak se šenkovalo jen, když byla v poschodí v sále zábava. 1.12.1949 si zde otevírá prodejnu Pohorské konsumní družstvo (PKD), vedoucí Jan Bednář. Okolo roku 1960 byl dům připojen ke KD. Okolo roku 1992 bylo čp 31 vráceno Živnůstkovým, kteří nedovolili používat sociální

zařízení k sálu. KD tak byl dočasně mimo provoz, dokud se nedostavělo vlastní sociální zařízení a hostinec. Pavel Živnůstek zde měl sám hostinec „Česká koruna“, ale jen do roku cca 1995. Od té doby se zde chvíli pekly suchary a jinak je objekt nevyužitý. Okolo roku 2000 dům koupil Bohuslav Dejmek z Jičína. V říjnu 2017 budovu koupil Městys Libštát.

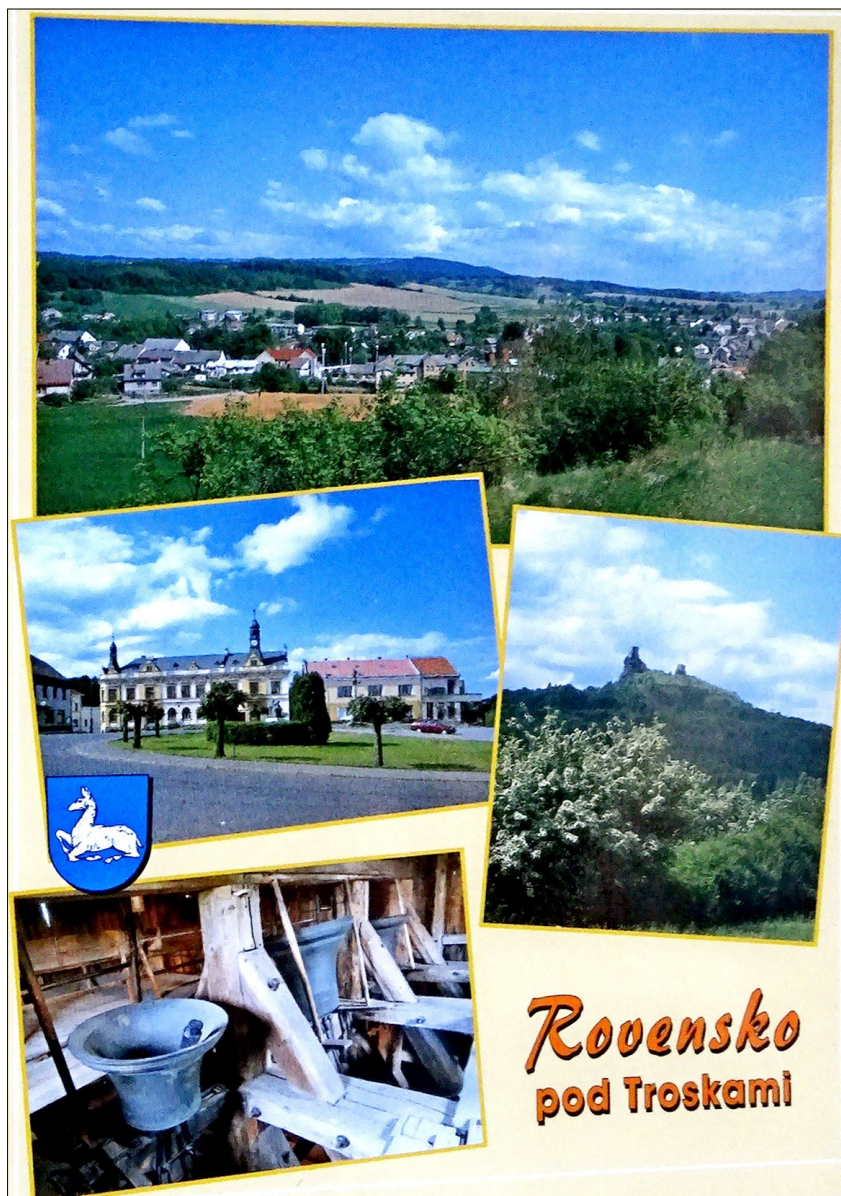

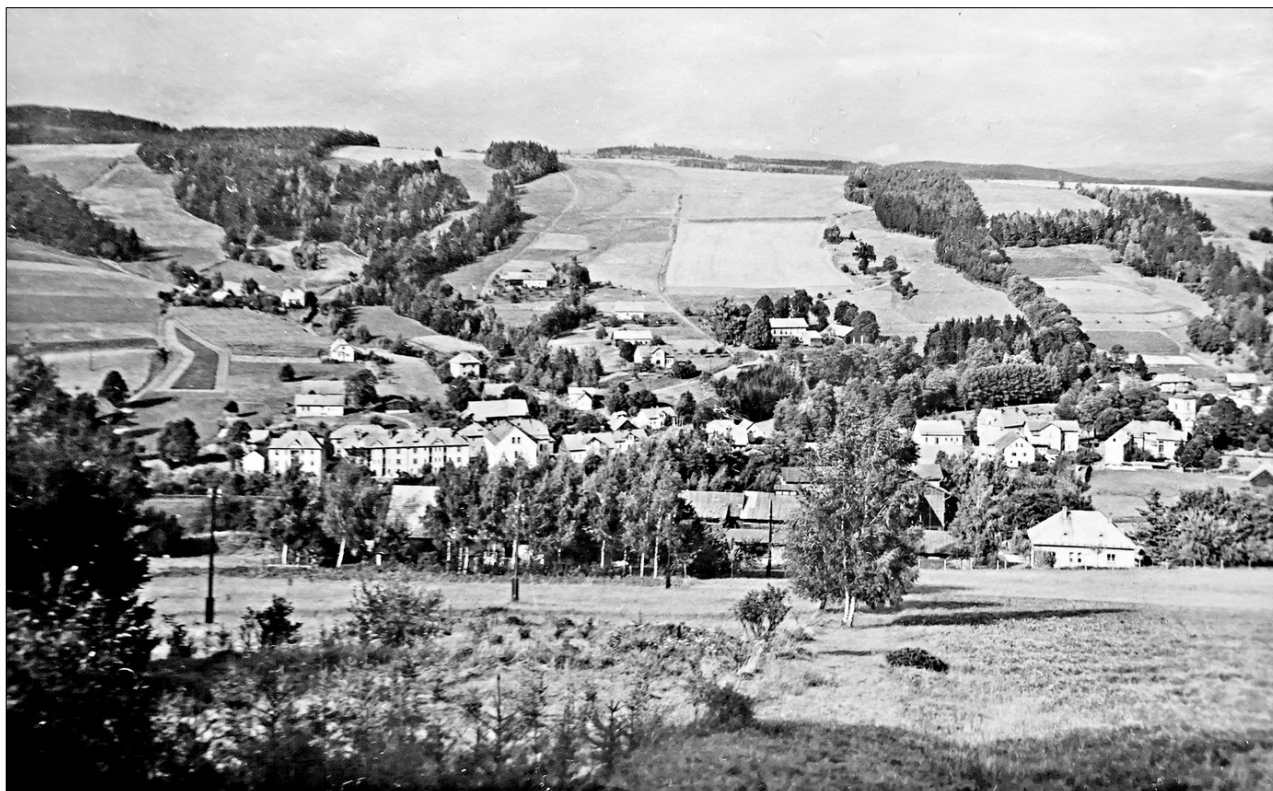
/ Libštátský zpravodaj

Libštát. Reprofoto z *Libštátského zpravodaje*

**Rovensko pod Troskami
foto Jiří Morávek
vydavatelství Gentiana Jilemnice
odesláno 2017**

Košťálov u Semil. Vydal Orbis. Odesláni neúplné

**Bozkov u Semil. Poutnický chrám. Navštívení Panny Marie – Královny hor.
Foto Hilger Semily 1939**

HLASY POJIZERSKÉ.

Časopis věnovaný okresům: Turnovskému, Mn.-Hradištskému, Železno-Brodskému, Semilskému, Lomnickému a Česko-Dubskému.

Číslo 7.

V Turnově, dne 15. června 1886.

Ročník I.

Vycházejí vždy 1. a 15. každého měsíce.

Redakce a administrace nalezá se v Turnově na Mikulášském náměstí v domě p. Pacha č. 408. — Předplatné obnáší pro Turnov: Čtvrtletně 60 kr., půlletně 1 zl. 20 kr., na celý rok 2 zl. 40 kr. — S poštovní zásilkou: Čtvrtletně 70 kr., půlletně 1 zl. 40 kr., na celý rok 2 zl. 80 kr. — Dopisy se přijímají jen frankované. — Inseráty účtují se levně, jejich úpravu obstará administrace.

Spolky veteránské a hasičské, které při slavnostních příležitostech užívají bubnu, neb návěštní trubky, smějí jen takové signály dávat, jež se od signálů c. k. vojska značně liší a kterými by v místě ležící vojenská posádka vyrušována nebyla. Totéž platí o vzdávání cti spolkovému praporu a troubení neb bubnování pochodu.

Varujte se 5 kilových zásylek z přístavních měst! Upřímné slovo k našemu obecenstvu vydala redakce časop. „Český Lloyd — Obchodní Listy“ — Upozorňujeme na časovou úvahu tuto naše pp. obchodníky, doporučující jim ji co nejvřeleji, neb jest to po náhledu našem jediný způsobilý prostředek k odvrácení obecenstva našeho od kupování kávy pochybné jakosti od firem cizozemských na úkor domácích obchodníků. Spisek psán jest slohem širšímu obecenstvu přístupným a jasně líčí škodu, ano nebezpečí, jemuž obecenstvo naše koupí podobné kávy vydáno jest. Jelikož cena jest tak nízká, jakou vůbec mysliti si lze, totiž 100 kusů 1 zl., poštou 1 zl. 5 kr.. dá se očekávati, že obecenstvo naše postará se o jeho nejhojnější rozšíření.

Osobní. Auskultant p. Vojtěch hrabě Schönborn jmenován příručím c. k. okresního soudu v Turnově, (ke službě přidělen zatímně zemskému soudu v Praze.)

Lázně sedmihorské. Řídícím lékařem oblíbených lázní sedmihorských u Turnova stal se výtečný lékař a vlastenec na slovo vzatý pan JUDr. Emanuel Engel. Pan Dr. Engel jest lázeňskému obecenstvu co bývalý asistent zemřelého někdejšího majitele lázní Dra. A. Šlechty velmi dobře znám i jest proto zaručena naděje, že oblíbenost lázní sedmihorských v obecenstvu nejen nadále potrvá ale že i návštěva lázní každým rokem bude větší. Pan dr. Engel zavedl v lázních ústav pro niissage a léčení elektrikou. Co se týká nového podnikatele p. J. Šourka, tu jen velice pochvalně se zmíniti musíme o skvostné úpravě a eleganci jak místnostní lázeňských bytů pro pp. obecenstvo, tak i výtečně zřízenou restauraci, kdež i výletníci a turisté znamenitého naleznou zaopatření, čehož dříve nebývalo. Přejeme novým horlivým pp. podnikatelům zplna srdce mnoho zdaru!

Remunerace industriálních učitelk. V posledním zasedání sněmu byla přijata resoluce, aby industriálními učitelkám, které jsou déle než šest měsíců nemocné, bylo služné čili remunerace i na dále vypláceny a aby jim byly přiměřené

remunerace zvýšeny. Zemský výbor zadal zem. školní radu za dobrozdání o tomto usnesení. Ve schůzi zem. šk. rady dne 8. t. ni. odbývané přijat byl návrh, aby na školách I. a II tř. zvýšena byla remunerace z 20 na 25 zl. za každou hodinu vyučování v týdnu a na školách III. a IV. třídy plat z 1G zl. na 20 zl. Zatímné jakožto výpomocné industriální učitelky, které neodbyly dosud potřebnou zkoušku, obdrží 70 až 80%, remunerace, jakou požívají definitivně ustanovené učitelky; s udílením remunerace nemocným učitelkám projeven byl souhlas.

Chyba lávky! Ministerstvo vyučování hodlá značně zvýšiti školné, aby tak prý veliký nával žactva do gymnasií a reálků byl obmezen. Nám zdá se však, že prostředek taký volen velmi nešťastně. Ohromné návštěvě škol středních přítrž se tím neučiní, a lidé zámožní budou míti privilej na studie. Ale u nás je to již tak! Když začneme reformovat, chytne to obyčejné za nepravý konec. Ostatek nabývají teď privileje krásné půdy. tuze krásné. Stav soudcovský dvouletou praxí bezplatnou stal se již přístupným pouze bohatcům, a podobná novinka hrozí také právníkům, kteří, dokonávající svoje studia věnovati se chtějí advokacii neb notářství.

Střelba královská. C. k. priv. sbor střelců v Turnově slavil dne 14. června 1886 výroční památku svého založení, spojenou s královskou střelbou. Hned odpoledne odebral se sbor s hudbou do slavnostně upravené střelnice, kamž v brzku dostavili se zástupcové c. k. okresního hejtmánství, městské rady a soudu, důstojnictva, deputace „Sokolů“, hasičského sboru, spolku vojenských vysloužilců atd. Slavnostní střelba zahájena a za zvuků hudby závoděno o korunu královskou, kteráž konečně připadla továrníku, p. poručíku Karlu Korseltovi. Když výsledek střelby ohlášen, odevzdána „králi střelby“ zlatá medalie a za neustálého provolávání „Sláva“ gratulováno vítězi ze všech stran. Na to nastoupen pochod do města ku domu oslavence, kdež třikráte mu sláva provolána, načež pak sbor, doprovázen ještě svého majora p. radního Háka, u bytu jeho se rozešel. K četným gratulacím vítěznému střelci připojujeme i my nejsrdečnější naše přání. Vedle „krále“ vyznamenali se mistrnou střelbou pan Ferd. Durych, obchodník drahokamy, kterýž obdržel druhou cenu (dukát), p. Antonín Bárta třetí cenu (dvoutolar), čtvrtou cenu (dvouzlatník) dostal truhlář p. Šimek a pátou (zlatník) p. Frant. Drbohlav.

Sebevražda. V potoku Libuňce pod Nudvojovicemi nalezena byla v pondělí ráno koupajícím se panem Hobrlantem ženská mrtvola v požeňnaném stavu. V utopené poznána jakási Anna Šulcová. 45 let stará vdova. Příčinou sebevraždy byly prý interessantní okolnosti, v nichž se Šulcová nalézala. Mrtvola dodaná do zdejší nemocnice, kdež byla pitvána.

Mravný hoch

se přijme do učení
u **Fr. Krátkého**,
fotografa v Turnově.

Olevření zahradní host. místnosti!

Nižepsaný oznamuje P. T. ctěn. obecenstvu, že vkusně upravil zahradní hostinec a doporučuje velectěnému obecenstvu chutně upravená jídla a dobré vyležené pivo z pivovaru p. Tábořského.

V zahradních hostinských místnostech jest ku pohodlí P. T. obecenstva zřízen kůzelník.

V dokonalé úctě

Jan Röhling, hostinský.

Je tady březzen. Proč ho ale nazýváme jinak než řada jazyků?

Podle gregoriánského kalendáře je březzen třetím měsícem v roce a má jedenatřicet dní. V řadě světových jazyků se nazývá podle mytologického Marta, tedy v angličtině March, v němčině März nebo slovensky Marec. Jak to, že se u nás toto pojmenování neujalo?

Březzen se v češtině odvozuje od březosti samic zvířat, ale také od bříz, které v toto období raší. Stejně jako dalších jedenáct měsíců má ale v češtině „svůj“ název a nevyhází z latinského původu, jako u řady světových jazyků. Ovšem, stejně jak my, mají měsíce v roce pojmenované třeba ještě Ukrajinci, březzen je u nich berezen´.

Takřka celosvětový název března ale vychází od pojmenování mytologického Marta, boha války a zemědělství. V tento měsíc se také bojeschopní římsí občané scházeli za hradbami Říma na Martově poli. Po zimě začínalo období příhodné pro vedení bojů a trvalo do října. Římané však měli původně březzen jako první kalendářní měsíc v roce, protože zima byla obdobím bez pojmenování měsíců. Až římský král Numa Pompilius zařadil v roce 713 př. n. l. do kalendáře i leden a únor. Později se začátek roku posunul na 1. leden.

V socialistickém Československu byl od roku 1955 březzen označován jako Měsíc knihy. Toto označení bylo na počest slovenského popularizátora knih Mateja Hrebendy, který se narodil 10. března 1796. Pod záštitou ministerstva kultury tak byly během tohoto měsíce pořádány akce na podporu čtenářství a propagace knih. Měsíc knihy zanikl po roce 1989, kdy ministerstvo přestalo tyto akce podporovat.

/ Jaroslav Svoboda, *Náš REGION*

železnobrodsko

* Poznámka k minulému portrétu Františka Balatky.

Požádal mne David Řeřicha, abych uvedl na pravou míru informaci o úmrtí Františka Balatky. Ten zemřel 17. února 1945, nikoli 27. února.

* A ještě jedna prosba od Davida.

„Připravuji článek o restauraci Volha do regionálního sborníku *Od Ještědu k Troskám*. Rád bych touto cestou požádal pamětníky, zda mají a chtěli by nám zapůjčit fotografie nebo zavzpomínat na tuto legendární železnobrodskou hospodu. Můžete mě kontaktovat na mobilu 777 797 852 nebo na e-mailu: rericha@zelbrod.cz.

Děkuji vám předem za každou informaci.

/ David Řeřicha, pracovník muzea

* Mojmír Babáček: Tak krátký čas na život aneb Životní příběh básníka Václava Hraběte (Turnovský underground)

9. března 19 hodin, divadlo Železný Brod

Hra se odehrává v hospodě, kde básník rád vysedával a povídal si o životě se svými přáteli. Děj dokreslují jeho básně, např.: „Láska je jako večernice“, která byla zhudebněna Vladimírem Mišíkem.

jilemnice

Kouzlo zastaveného času aneb jak se Jilemnice bavila

Výstava fotografií města a společenského i spolkového života v něm od 30. do 50. let 20. století v Krkonošském muzeu v Jilemnici vznikla z pozůstalosti jilemnického fotografa Stanislava Šimůnka.

Jeho „fotografický závod“ se v Jilemnici kdysi těšil velké popularitě a nedivíme se, že fotografoval spoustu veřejných událostí, přátele, rodinné oslavy, vlastní rodinu i jilemnické okolí. Snímky tak zachycují vedle oficiálních akcí také spoustu každodenních výjevů. To výstavě propůjčuje pestrost a půvab ztracených časů.

Dětský den (1934).

FOTO STANISLAV ŠIMŮNEK

Zároveň dokládá, že Jilemnice žila za I. republiky velmi košatým životem a o akce tady pořádávané býval veliký zájem. Nahlédnout můžeme do tehdejšího rušného divadelního dění, sportovních akcí, hasičských slavností, ale také se

můžeme poučit o neobyčejně slavnostním otevření Masarykovy horské silnice v roce 1936. Podobné akce patřily tenkrát k prvořadým událostem a stávaly se mnohdy doslova záležitostí celého města.

Zajímavé jsou také snímky svateb. Některé svou okázalostí předčí i naši neskromnou dobu, jiné jsou milou připomínkou dávných sňatků i jejich atmosféry. Vždyť naprostá většina se jich tehdy konala v kostele sv. Vavřince. Rodinné snímky jsou přehlídkou dobové módy, kočárků, nebo dětských hraček. Nahlédneme občas i do tehdejších domácností, které se od těch našich výrazně liší. Ale nechybí tu svátečně pospolitá atmosféra. Takové byly domovy našich dědečků a babiček.

Výstava fotografií Stanislava Šimůnka *Jak se Jilemnice bavila* byla prodloužena **do 13. března 2022.** (Jan Luštinec, *Zpravodaj města Jilemnice*)

Kouzlo zastaveného času aneb jak se Jilemnice bavila...

vrchlabí

Píšu, abych nezemřel...

To jsou slova „prokletého básníka“ a výtvarníka Karla Šebka, Vrchlabáka, který se po svém zmizení v roce 1995 stal (nejen) místní legendou – pro svůj surrealistický přístup k životu a tvorbu vzniklou převážně v psychiatrických léčebnách a koneckonců i pro své zmizení, dosud neobjasněné.

Naposledy ho viděli 11. dubna 1995. Někteří věří, že žije v Paříži. Jeho život a tvorba dodnes vzbuzuje zájem. Větší naposledy v roce 2021, v roce 80. výročí jeho narození.

To vyšel i článek v časopise *Krkonoše – Jizerské hory*. Jedním z autorů byl jičínský novinář Bohumír Prochor Procházka, který se s tvorbou Karla Šebka poprvé setkal v roce 2015 na vrchlabské a jilemnické (Šebek je jilemnický rodák) výstavě k výročí jeho zmizení. Zcela zaujat „Karlíkem“, vydal se pátrat po jeho stopách. Setkali jsme se v muzejní knihovně nad výbory Šebkových básní a jeho rodokmenem (byl spřízněný se spisovatelem Jaroslavem Havlíčkem nebo náčelníkem horské služby Otokarem Štětškou. Letos v lednu se konečně uskutečnilo kvůli koronaviru odkládané povídání o Šebkovi v rámci muzejních úterků „pod kočkou“. Prochor ho okořenil divadelním představením, vyrobil kulisy a loutky. Kartonová figurka Karla Šebka při něm padala z okna čtvrtého patra na trabanta, skákala pod vlak...

Karel Šebek se o sebevraždu údajně pokusil asi třicetkrát. Nejprve byl v psychiatrické léčebně v Dobřanech u Plzně sanitářem. S několika pacienty se pokusil překročit hranice na západ, ale chytli je. Pak se sám stal pacientem dobřanského ústavu. Se svým bratrancem, psychologem a básníkem Zbyňkem Havlíčkem, který ho přivedl do světa surrealismu, experimentoval s drogami. Střídavě pobýval v psychiatrických léčebnách a ve Vrchlabí, kde rád chodil do Sklípku. Ale hlavně psal. Poezii, prózu, divadelní hry. Popsal tisíce stránek strojopisů a rukopisů, většinu textů rozdal. Z fotografií z časopisů vytvářel koláže. Šebkovu tvorbu charakterizuje „snaha o sebezničení a úzkost ze života na straně jedné a zvláštní druh humoru na straně druhé“, píše se ve výboru jeho poezie *Ruce vzhůru* (1990). Další části jeho díla vyšly ve sbírkách *Dívej se do tmy, jak je barevná* (1996), *Zítřejší nikdy* (1995) nebo *Sanitka básně* (s Evou Válkovou, 2015). K vydání se připravují sebrané spisy.

* Vrchlabské tipy

Út
8

KRKONOŠTÍ NĚMCI DNES

Společnost česko-německého porozumění Trutnov – Krkonoše, z. s., spojuje již 30 let německou menšinu a přátele německé kultury. Jaká je její dnešní role? Jakými projekty se zabývá a jaké má plány do budoucna? Nejen na tyto otázky odpoví Mgr. Štěpánka Šichová.

Historický dům č. p. 222, 17:00

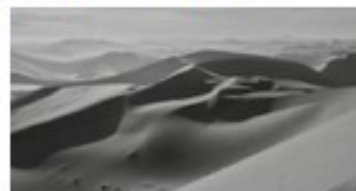
SYMBOLIKA BIBLICKÉHO JAZYKA

Beseda s Vladimírem Hrabou nad knihou Friedricha Weinreba. Jedním z velkých autorových témat je unikátní výklad mužství a ženství, mužského a ženského principu, ale i vztahu muže a ženy v každodenním životě na půdorysu prastarého hebrejského myšlení a tradice kabaly. Podíváme se také do knížky Milana Balabána Hebrejské člověkosloví.

EDDA COOLNA, 17:00

• 10. 3. 2022 • **NAMIBIE – ZEMĚ PLNÁ PŘEKVAPENÍ**

Radka Tkáčiková ukáže nejstarší poušť světa, obrovské duny, spoustu zvěře, druhý největší kaňon světa, rostliny staré 1500 let, opuštěné diamantové doly i ženy Himbů jen v sukénkách. **KCEV Krtek od 18 hodin**

jičínsko

* **11. března** se v Lodžii uskuteční koncert známého písničkáře a básníka Jakuba Čermáka, známého pod uměleckým jménem Cermaque. Můžete těšit na jeho intenzivní písně a texty, komentující aktuální dění ve společnosti.

Jako další lahůdku alternativní divadelní scény uvedeme 18. 3. nonverbální loutkové představení studentů DAMU „Medař“. Přijďte sepokochat jedinečným příběhem o putování nepálskou krajinou s cílem nalezení zázračného léčivého medu.

Březnový výběr završí 25. 3. hudební jam muzikantů hrajících tradiční irskou hudbu. Veškeré vstupenky na divadelní představení a koncerty lze zakoupit na webu Valdštejnské lodžie v sekci „program“. (Jičínský zpravodaj)

HOŘICE – Podoby portrétu

10. 3. - 17. 4. Štorchova síň, městské muzeum

Výstava představí možné podoby portrétního zobrazování v současnosti - nejen sochařské busty významných osobností české vědy a kultury, vzešlé ze soutěže sochařských portrétů, ale také fotografické vhledy do soukromí obyčejných

i neobyčejných lidí dneška nebo konceptuální a netradiční podoby zachycování lidské individuality a intimity.

Výsledky Soutěže sochařských portrétů, pořádané *Spolkem sochařů České republiky*, jsou v hořickém muzeu představovány pravidelně. V roce 2020 tomu ale zabránila pandemie koronaviru, a tak přinášíme tento ročník soutěže teprve nyní. Opět se setkáte s podobiznami tří významných českých osobností: tentokrát to bude divadelní i filmová herečka Vlasta Chramostová, architekt Adolf Loos a dopravní inženýr Alois Negrelli.

Busty ale nebudou stát v prostorách Štorchovy síně osaměle: doplní je portréty jiných podob a v jiných médiích. Fotografka s uměleckohistorickým i žurnalistickým vzděláním Kateřina Sýsová představí fotografické vhledy do soukromí obyčejných i neobyčejných lidí dneška z knihy *Aby po nás něco zůstalo*, ve které společně s novinářkou Annou Novotnou mapovala příběhy novodobých „zámeckých pánů“ – svérázných osobností a dobrodruhů, kteří se rozhodli pořídit si zámek, často ale spíš zámeckou ruinu.

Sochy a fotografie ve výstavě doplní *Deník Ladislava Jezbery* – intimní autoportrét, vzniklý v časovém rozpětí celého roku, bude protipólem oslavy osobností minulosti a opulentnosti zámecké reprezentace, připomenutím zvnějšku neviditelné, ale přesto zásadní lidské esence, křehkosti a tělesnosti. (Anna Crhová)

9. 3. od 17.30 vernisáž s projekcí filmových portrétů z dílny studentek a studentů FAMU.

mnichovohradištsko

MNICHOVO HRADIŠTĚ – Další etapa revitalizace náměstí začíná, její dokončení pozdrží práce na budově Klubu.

V březnu by měla být zahájena třetí fáze revitalizace Masarykova náměstí. Ta promění západní část centrálního prostranství včetně chodníku před Coopem, Farmářkou z Ráje a galanterií. Do plánování závěrečné etapy však zasahuje rekonstrukce budovy Klubu Mnichovo Hradiště, kvůli níž bude revitalizace náměstí definitivně hotova v roce 2023.

Rekonstrukce kulturního stánku města měla poté, co byly v loňském roce rekonstruovány vnitřní prostory a proběhlo odvlhčení budovy, pokračovat. Vzhledem k tomu, že se v prvním kole výběrového řízení nepodařilo vybrat zhotovitele, je však pokračování prací pozdrženo. Aktuálně probíhá druhé kolo výběrového řízení a předpokládá se opětovné zahájení stavby v létě a její dokončení o rok později.

Třetí etapa revitalizace náměstí má být hotova letos v září, firma, která bude realizovat opravy Klubu, však bude potřebovat pro účely stavby rovněž prostor. Kolem Klubu tak bude vytyčen pás, jenž poslouží stavebníkům jako manipulační plocha a bude revitalizován až napřesrok.

Stejně tak by mohlo být z aktuální etapy vyjmuto i okolí morového sloupu. V závěru února se tímto tématem zabývala rada města.

Hlavní část prací, jež na náměstí ještě zbývá dokončit, tak proběhne letos. Vedle sjednoceného dláždění se mohou místní těšit na třetí řadu jeřábů mezi Klubem a poštou a také na instalaci deset metrů dlouhého a skoro tři metry širokého vodního prvku, který by měl být v provozu od léta a vedle osvěžení nabízet pohled na stylizované ztvárnění koryta řeky Jizery a krajiny kolem Drábských světniček. Jeho dodavatele město vybere prostřednictvím soutěže.

/ Martin Weiss, *Kamelot*

V letošním roce bude v prostoru mezi radnicí a poštou instalován vodní prvek zpodobňující tok řeky Jizery.

jablonecko

Královka. Kamenná rozhledna s chatou na plochem vrcholu hory Nekras, necelý kilometr vzdušnou čarou od střediska Bedřichov, má bohatou historii. Kořeny její dřevěné předchůdkyně sahají až do roku 1888. Dnešní kamennou podobu má od roku 1907.

Z ochozu nebo přes sklo v horním patře rozhledny je možné severovýchodně dohlédnout k hlavnímu hřebenu Jizerských hor od Ptačích kup přes Holubník a Černou horu k Jizeře, východním směrem k západním Krkonošům, jihozápadně k údolí Bílé Desné a obci Bedřichov, Vysokému hřebenu a lyžařskému areálu Malinovka, Ještědskému hřebenu a siluetě Ještědu.

Členové *Německého horského spolku* postavili v roce 1887 na Königově výšině – odtud název Královka – dřevěnou konstrukci přístupnou po žebříku. Tehdy dosahovala sotva po vršky okolních smrků. O rok později stavbu zvýšila devatenáctimetrová trémová věž.

„Již tenkrát se rozhledna těšila veliké oblibě. Královka nejde při výletu do této části Jizerských hor minout. Možná právě proto, že ji leckdo považuje za samozřejmou a léta k Jizerským horám patřící, je dobré dozvědět se o ní trochu víc,“ řekla Květa Vinklátová, náměstkyně libereckého hejtmana.

Když vichřice v roce 1906 stavbu strhla, mezi členy Janovské sekce horského spolku a jejich podporovateli se podařilo vybrat 8 tisíc tehdejších korun a postavit rozhlednu kamennou. Stavba započala v roce 1907. Za tři měsíce bylo hotovo a po 19 letech od otevření původní dřevěné věže se 8. září 1907 na novou rozhlednu vystoupali první návštěvníci.

V blízkosti Královky bylo postaveno v roce 1890 dřevěné pohostinství, později jej horský spolek rozšířil na chatu zvanou *Könighöhbaude*. Děti ji často navštěvovaly během školních výletů, proto vedle ní bylo dokonce ve skále vystříleno a vystavěno velké hřiště. V roce 1933 ale vyhořela. Během tří let na jejím místě vyrostla chata nová, v 80. letech minulého století kompletně přestavěná a rozšířená. Tak jí vidáme dodnes.

/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

tanvaldsko

Historie domu se zvoničkou

Dne 21. srpna 1751 vydala císařovna Marie Terezie *Ohňový patent*. Obsahoval celkem třicet článků. Nařizoval mimo jiné, že v každé vesnici musí být zvonek a určena funkce *vartýře*, který na zvonek měl zvonit, pokud uvidí požár.

Na základě tohoto nařízení začaly vznikat obecní zvoničky. Dalším nařízením byla povinnost zřídit na každé návsi rybníček. I ten se v Tanvaldě nacházel. Z jednoho pramene jsem se dozvěděl, že budova původně chlapecké školy, kde dnes sídlí gymnázium, je postaveno na pozemku odkoupeném od střeleckého klubu. Jednalo se o plochu již vysušenou, kde se původně rozprostíral rybník. Dochovalo se i grafické vyobrazení vodní plochy rybníka. Patent ještě zpřísnil

Josef II. 24. ledna 1787, když zjistil, že vrchnost přistupuje velmi liknavě k realizaci nařízení patentu. Podoba zvoniček nebyla striktně určena. Někde byly zvonky zavěšeny v rozsochách stromů, někde v rozsochatých kůlech.

Zvoničky se stavěly i na střechách domů. Taková zvonička se nacházela i na jednom z domů v Tanvaldě. Jedná se o dům č. p. 83 v ulici Poštovní. Uvádí se, že dům byl postaven někdy okolo roku 1718. Po roce 1848 byl do domu umístěn Berní úřad soudního okresu Tanvald. V roce 1881 byl majitelem objektu tanvaldský notář Robert Schilbach. Ten nechal přestavět část hospodářského objektu patřícím k domu č. p. 83. Nepodařilo se doložit přesné datum, kdy byla na střechu objektu umístěna zvonička.

Na snímku z roku cca 1900 je nad vchodem do budovy č.p. 83 tehdejší státní znak dvouhlavý orel Rakouské monarchie. Je zachycena i budova nové pošty postavená v roce 1894.

V roce 1907 byl Berní úřad přestěhován do nově postavené budovy soudu čp. 350 v dnešní Krkonošské ulici. Nový majitel Franz Zimmer nechal dům čp. 83 přestavět na pekárnu. V roce 1922 si objekt pekárny nechal zrekonstruovat nový majitel Rudolf Watznauer. V dokumentaci spojené s přestavbou se dokonce objevil nákres podoby nové pekařské pece. Pan Watznauer byl pekař německé národnosti a po skončení druhé světové války se

pravděpodobně dostal do odsunu. Pekárna zde i nadále fungovala s českým pekařem. Nicméně z 18. listopadu 1965 se dochovala dokumentace ohledně rozhodnutí o přestavbě objektu na lékárnu. To již byla zvonička na střeše objektu více než sedmdesát let.

V té době se již k ohlašování požáru nepoužívala a protože neměla žádného využití, nikdo se o ni nestaral a zvonička stále více chátrala. Její stav se stal havarijní a 20. ledna 1968 bylo rozhodnuto o zbourání zvoničky a následné úpravě střechy. Na dalších dokumentech se dá vyčíst, že 20. dubna 1971 byla provedena úprava schodiště před vchodem do objektu a jeho zastřešení.

Po roce 1990 byl do objektu zbudován nový vchod v boční stěně objektu a postaveno nové schodiště. Původní schodiště uprostřed čelní stěny domu bylo odstraněno a vchod zazděný. Lékárna je ve zmiňované budově stále.

/ Miroslav Dušek, *Tanvaldský zpravodaj*

liberec

* Severočeské muzeum vystavuje znovuobjevený nejstarší zvon Liberce

Pozoruhodný náhled do historie krajské metropole nabízí expozice Liberecké fragmenty v Severočeském muzeum v Liberci. Jedním ze zajímavých a znovuobjevených předmětů je bronzový pozdvihovací zvon z kostela sv. Antonína. Tento typ zvonu se používal při určité části katolického mešního obřadu, jíž je takzvané pozdvihování nejsvětější svátosti oltářní.

Zvon byl ulit v roce 1691 Martinem Zorbem v žitavské zvonářské dílně. Práci zadal Johann Georg Hänisch, liberecký radní, jenž byl zároveň brusič skla a kamene. Dokládají to nápisy na zvonu.

Gott allein die Ehre. Diese Glockn hat | umgussen lassen Johann Georg Haenisch | Raths Verwandter. Glaas und Stein Schneider | Reichen Berg Anno Christi MDCXCI.

Bohu jedinému úcta. Tento zvon nechal přelít radní Johann Georg Haenisch. Brusič skla a kamenů. Liberec, léta Páně 1691.

Martinus Zorbe Roth und Glocken Giesser in Zittaw hat mich gegossen anno 1691. Martin Zorbe mědi a zvonolijec v Žitavě mne ulil roku 1691.

Tento zvon v roce 1963 daroval muzeu arciděkan P. Klabucha. Dlouhá léta čekal v depozitáři, aniž by se vědělo, odkud zvon pochází. Až v průběhu tvorby expozice se muzejníkům podařilo, díky zelenému nápisu na zvonu dohledat jeho historii a tak znovuobjevit nejstarší zvon Liberce.

„Depozitáře Severočeského muzea obsahují statisíce sbírkových předmětů, od těch nejmenších, až po skutečně objemné. Ne vždy je jasný původ, přičemž to je jedna ze zásadních informací pro historiky, která může umožnit další zpřesňování informací o předmětu,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Zelený nápis C/20/15/206 na zvonu je totiž pozůstatek značení zvonů z doby druhé rekvizice za 2. světové války. Zvony se třídily do čtyř kategorií A, B, C a D, kdy kategorie C označovala zvony umělecky a hudebně cenné.

První číslice značila číslo župy, číslo 20 měla Říšská župa Sudety. Následovalo číselné označení sídla řemeslného svazu. V tomto případě se jednalo o Řemeslnický svaz hospodářské komory Liberec (*Kreishandwerkerschaft Reichenberg*). Třetí číslo pak bylo identifikační číslo zvonu.

Díky dochovaným seznamům se podařilo dohledat informace a historii zvonu, který byl po válce pokládán za ztracený. Zjistilo se, že se jedná o pozdvihovací zvon neboli Wandlungsglocke z kostela sv. Antonína v Liberci laděný do tónu *as*. Jeho průměr činí 45 centimetrů, výška 73 centimetrů a hmotnost 70 kilogramů. Spolu s ostatními zvony byl převezen na okresní shromaždiště a později až na shromaždiště zvonů do hutě Kaiserwerke Lünen do Vestfálska. Odtud se

pravděpodobně po válce navrátíl do Liberce.

Pozdvihovací zvon z kostela sv. Antonína v Liberci je tak jakýmsi o rok starším bratrem donedávna nejstaršího zvonu ze staré liberecké radnice z roku 1692, který sloužil k ohlašování požárů. Oba zvony dokonce pochází i ze stejné dílny zvonaře Martina Zorbeho z Žitavy.

/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

* Liberecká ZOO začala s chovem vzácných malých žabek listovnic pestrých, v Evropě je kromě ní mají jen dvě jiné instituce. Návštěvníci liberecké zahrady je mohou ode dneška vidět v pavilonu tropů. V tiskové zprávě o tom informovala mluvčí zoo Barbora Tesařová. Podle ní jde o výjimečný a raritní druh.

V Evropě tyto žabky chovají jen Merrist Wood and Guilford College ve Velké Británii a německá Zoo Chemnitz (Saská Kamenice). Právě od ní liberecká zoo získala šest těchto žabek a umístila do nového paludária v pavilonu tropů.

„Paludárium je kombinace akvária a terária v jedné nádrži, která je osázena živými rostlinami a díky optimální teplotě a vlhkosti přibližuje chovaným zvířatům v co nejvyšší možné míře jejich přirozené prostředí. Naše paludárium má uvnitř nainstalované mlžení, rosení a vodopád. Voda uvnitř teče přes filtrační systém s automatizovaným doplněním vody,“ uvedla zooložka Petra Hnidová.

Listovnice pestrá je tři až pět centimetrů velká žába, která se vyskytuje v tropických a subtropických lesích, mokřadech a vlhkých křovinatých oblastech Jižní Ameriky. Aktivní je v noci. Přes den odpočívá na listech rostlin a spoléhá na své nenápadné maskovací zbarvení. „V klidu je totiž celá zelená a dokonale splývá s podkladem. Zelené zbarvení dokáže přizpůsobit barvě listů,“ uvedla zooložka. Jedinečný je podle ní pohyb těchto žabek. „Žába

listovnice se zpomaleně pohybuje po hubených a dlouhých končetinách a při tom odhaluje své výrazné žlutooranžové boky a vnitřní strany končetin s fialovými nepravidelnými pruhy,“ dodala.

Chov v lidské péči patří k těm náročnějším. „Listovnice jsou velmi citlivé a jejich rozmnožování a následný odchov je ovlivněn mnoha faktory, mezi které patří například stabilní vyšší vzdušná vlhkost a optimální teplota 25 – 28 stupňů Celsia přes den, o pár stupňů nižší v noci. I proto jsou listovnice pestré v zoologických zahradách chovány poměrně vzácně,“ dodala Tesařová.

/ Náš REGION, foto Creative Commons

náš jubilant

PhDr. August Bayer

(***6. 3. 1882 v Jičíně**, † 23. 2. 1942)

Dnes si připomeneme vynikajícího botanika, profesora dendrologie, překladatele a pedagoga Augusta nebo také Augustina Bayera. Studoval na zdejším gymnáziu, kde v roce 1900 maturoval. Ve studiu pokračoval na filozofické fakultě v Praze, kde se věnoval přírodním vědám. Byl žákem profesora Josefa Velenovského, s nímž se po dobu studií věnoval srovnávací morfologii rostlin.

Nejprve krátce působil jako středoškolský profesor na učitelském ústavu v Jičíně, kde v letech 1904-1905 vyučoval přírodopis a fyziku. Poté učil v Příbrami, a v roce 1922 odešel na Vysokou školu zemědělskou (dnešní Mendelova univerzita) do Brna. Zde přednášel na lesnickém odboru dendrologii, fytopatologii a lesnickou bakteriologii.

V roce 1936 byl jmenován řádným profesorem a věnoval se zejména lesnické dendrologii a fytopatologii. Na zdejší vysoké škole založil Dendrologický ústav.

Podnikal četné studijní a sběratelské cesty, např. do Tater, Karpat, na Sicílii, do Skandinávie, Anglie a Francie. Tam všude získával semena a sazenice pro zamýšlené arboretum. To bylo jeho zásluhou vybudováno v letech 1929–1930 v Moravském krasu, severně od Křtin. Byl členem Moravské přírodovědné společnosti a předsedou Svazu pro ochranu přírody a domoviny na Moravě. Jeho vědecká činnost byla velmi všestranná a zasahovala do různých oborů botaniky a ochrany přírody. Zasloužil se o zřízení řady

přírodních rezervací v okolí Brna. Prováděl floristické průzkumy a sběr rostlin na Jičínsku, v okolí Příbrami, v Brdech a na mnoha jiných místech.

Psal odborné práce a články pro širokou veřejnost z oblasti přírody a turistiky. Jeho hlavní dílo *Botanika speciální*, které vyšlo ve dvou vydáních, napsal jako učebnici pro střední a vysoké školy. Byl významným spoluautorem

Zahradnického a ovocnicko-vinařského slovníku naučného, který vyšel v letech 1934 – 1942. Po vypuknutí druhé světové války se zapojil do odboje vysokoškolských pedagogů. V prosinci 1941, v době prvního stanného práva, byl zatčen gestapem. V té době byl již vážně nemocný. Vězněn byl v Brně v Kounicových kolejích a odtud deportován do koncentračního tábora Mauthausen, kde 23. února 1942 zemřel.

Bayerova přírodovědná díla jsou stále ve fondech velkých vědeckých knihoven. Některé jeho práce byly již digitalizovány a najdete je v digitální knihovně Moravské zemské knihovny v Brně. V roce 1975 byla jeho jménem pojmenována přírodní rezervace nedaleko arboreta Křtiny, kde se také nachází památník věnovaný tomuto profesoru tehdejší lesnické fakulty. V Brně se po něm jmenuje ulice a na Mendelově univerzitě posluchárna.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

za humny

Českolipské muzeum otevírá, zavede do uranového dolu a nabídne dobrovolné vstupné

Po dvouleté přestávce znovu zahajuje provoz Vlastivědné muzeum a galerie České Lípě. Kromě stavebních rekonstrukcí, které přinesly nová okna a nové či repasované dveře, prošly úpravami i samotné muzejní expozice. Pro své návštěvníky uchystalo muzeum několik novinek.

Z nových exponátů zaujme především medvěd grizzly, největší, který kdy žil na území České republiky. Medvěda získalo českolipské muzeum ze zoologické zahrady v Děčíně. Další novinkou je expozice *Těžba uranu na Českolipsku*. Uran hrál v historii Českolipska i Liberecka velkou roli. Kromě silného zásahu do přírody, která se postupně probouzí k novému životu, přinesl zejména v 70. a 80. letech příliv nových obyvatel, takzvanou uranovou populaci, a s tím související výstavbu. Tuto stálou expozici od samého počátku připravovali pouze pracovníci Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě a zaslouží si samostatnou pozvánku, kterou zařadím hned za tenhle článek.

Poslední novinkou je možnost dobrovolného vstupného. Muzeum si od čtyřměsíčního experimentu slibuje návrat svých tradičních návštěvníků a jejich častější návštěvy i rozšíření povědomí o muzeu a jeho nabídce mezi návštěvníky nové.

Hlavní budova muzea uvítá návštěvníky ve čtvrtek 3. března. O den dříve, ve středu 2. března, se v 17.00 uskuteční společná vernisáž dvou výstav v galerii Chodba a galerii Jídelna, a to fotografií Vladimíra Štěpánského, dlouholetého zaměstnance muzea, a obrazů Lucrezie Škaloudové Puchmajerové, vnučky malíře Českolipska Rudolfa Novotného.

V březnu až dubnu je otevřeno od středy do neděle, od května do září od úterka

do neděle a od října do prosince, stejně jako v jarních měsících, opět od středy do neděle. Otevřeno je vždy od 9 do 17 hodin s hodinovou polední pauzou.

/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

Po dlouhých dvou letech vás srdečně zveme na návštěvu vlastivědného muzea

Ve Vlastivědném muzeu a galerii v České Lípě se stále snažíme návštěvníkům nabízet něco nového.

Kromě badatelské a sbírkotvorné činnosti vytváříme také nové expozice. Jednou z nich je i „Těžba uranu na Českolipsku“. Uran hrál v historii Českolipska i Liberecka velkou roli. Kromě silného zásahu do přírody, která se postupně probouzí k novému životu, přinesl zejména v 70. a 80. letech příliv nových obyvatel, tzv. uranovou populaci, a s tím související výstavbu. Rozvoj Českolipska se tak odrážel i v kultuře a životní úrovni obyvatel. Tyto sociokulturní aspekty provázely i samotnou historii těžby uranu, a proto jsme je propojili s technicky zaměřenými tématy a vložili je do doprovodných panelů. Takovouto expozici provází poměrně dlouhá cesta od ideového záměru až po vlastní realizaci. Vše začalo v roce 2012, kdy byl získán exponát, který se vymykal jakékoliv sbírkotvorné koncepci muzea. Byl jím důlní vůz sloužící pro převoz rudy nebo hlušiny. V roce 2015 a 2017 byly získány další exponáty související s důlní technikou. Shromáždil se tak poměrně rozsáhlý soubor, na jehož základě se dala již vytvořit nová expozice. Realizaci předcházela úprava prostoru a vlastní výstavba byla rozdělena do několika etap. Samostatnou etapou bylo přemístění jednotlivých exponátů na vybraná místa jejich následné prezentace v dané expozici. Většina z nich byla poměrně těžká, například důlní

přehazovací nakladač NL-12, který váží 2 000 kg, bylo nutné spustit po úzkém přístupovém schodišti a přesunout jej do zadních částí expozičního prostoru. V tomto případě se na přemístění exponátů podílela většina zaměstnanců muzea, a to bez jakýchkoliv technických vymožeností, pro něž nebyl ve sklepních částech muzea potřebný manipulační prostor. Hlavní exponáty patří k důlní kolejové mechanizaci, a tak byla v první řadě zbudována kolejiště, na která byly později usazeny různé druhy důlních vozů (klanicový, vůz pro přepravu výbušnin, cisterna na přepravu nafty a olejů ad.). Jelikož hlavním cílem bylo přiblížení uranového hornictví návštěvníkům na příkladu historických faktů ze strážské a hamerské oblasti, chtěli jsme navodit pocit, že návštěvník bude vstupovat do skutečného dolu. S tím souvisí i to, že návštěvník by měl mít možnost nejen se dívat, ale také si smět na některých exponátech vyzkoušet jejich funkci a práci s nimi. K tomu se jich v důlní expozici nabízí hned několik. Jsou umístěny tak, aby působily reálným dojmem, jako by byly právě v provozu, např. vrtací kladivo s pneumatickou podpěrou. Představu důlního prostředí podporuje většina výstavních prvků, například různé druhy důlních výztuží, a to jak dřevěná, zbudovaná z doloviny, tak i ocelová oblouková výztuž, původně z uranového dolu v Rožné na Moravě, která musela být upravena přesně na míru z důvodu specifických rozměrů historického sklepení muzea. Dřevěné prvky mají v expozici i praktický význam, neboť zároveň slouží i jako vitríny pro vystavení menších exponátů. Důležitou etapou vlastní realizace byla nová elektrifikace celé expozice a dále vytvoření rozvodů vzduchotechniky. Obojí mělo již v počátku tvorby projektu hlubší význam z hlediska akustických a interaktivních prvků expozice. Byly například zprovozněny důlní zvonky, vytvořen rozvod do samostatné části expozičního prostoru, kde jsou umístěny uranové minerály vykazující pod ultrafialovým světlem svou luminiscenci, je zde celá řada světelných prvků, jako například podsvícené panely, na pohyb

reagující původní důlní svítilny na figurínách horníků apod. Samostatným prvkem je reliéfní mapa. Zde si návštěvník může prohlédnout polohy původně umístěných šachet. Spolu s tím se mu na modelu rozsvítí i 2D šachetní věže vylaserované ve skle. Mapa je umístěna na speciálním podstavci, ve kterém jsou zabudovány zásuvky, v nichž budou postupně vystavena vrtná jádra a horniny, které byly nalezeny více než 200 m hluboko v podloží oblasti Stráže a Hamru. Expozice je doplněna o doprovodné panely, které vypráví příběh od objevení uranu, přes původní význam Stráže a Hamru, průzkum, těžbu a výsledné zpracování uranového koncentrátu. Nechybí ani zajímavé informace o technice, která byla tehdy výhradně vyráběna pro specifické potřeby těžby uranu v České křídové pánvi. Pozornost je věnována i geologii ložisek ve strážském bloku. Celou expozici napříč doprovází archivní fotografické záběry zachycující hlavně horníky, kteří fárali na uranových dolech Hamr, jejich jednotlivé dílčí činnosti, těžbu a technické zázemí. Ne všechny fotografie se podařilo zpracovat do samotného konceptu, a proto jsme také expozici doplnili o interaktivní infokiosky, kde si jich bude možné prohlédnout mnohem více. V současné době se instalace této vskutku unikátní důlní expozice nachází ve své konečné fázi. Od samého počátku byla připravována pouze pracovníky Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě, a to za finanční podpory Libereckého kraje, který je jeho zřizovatelem. Stálá expozice Těžba uranu na Českolipsku je velmi významným regionálním počinem, a to nejen z hlediska vědecko-historických souvislostí, ale také jako možnost lákavého a zajímavého pohledu návštěvníků všech generací do jinak veřejnosti nepřístupných těžebních prostorů. Pokud okolnosti dovolí, budou 3. března v rámci otevření muzea veřejnosti netradiční podzemní prostory zpřístupněny. Těšíme se na vás!

/ Petr Mužák, *Městské noviny Česká Lípa*

ČESKÁ LÍPA – Od poloviny února zahájilo novou návštěvnickou sezónu *Centrum textilního tisku* v České Lípě. Vzniklo v roce 2011 rekonstrukcí bývalého hospodářského stavení v sousedství vodního hradu Lipý a Červeného domu. Historická část se věnuje tradici potiskování textilu na Českolipsku, zatímco interaktivní část expozice je zaměřena na techniky potiskování textilu. Kromě toho se tu během roku koná také celá řada kulturních a osvětových akcí. Nejčastěji to jsou koncerty, přednášky a besedy se zajímavými hosty.

Otevírací doba CTT (zimní sezóna): únor – duben, středa - sobota od 9 do 16 hodin. Prohlídky vždy s průvodcem, začínají v celou hodinu – v 9, 10, 11, 13, 14, 15 hodin. Rezervace větších skupin na tel. 732 324 700.

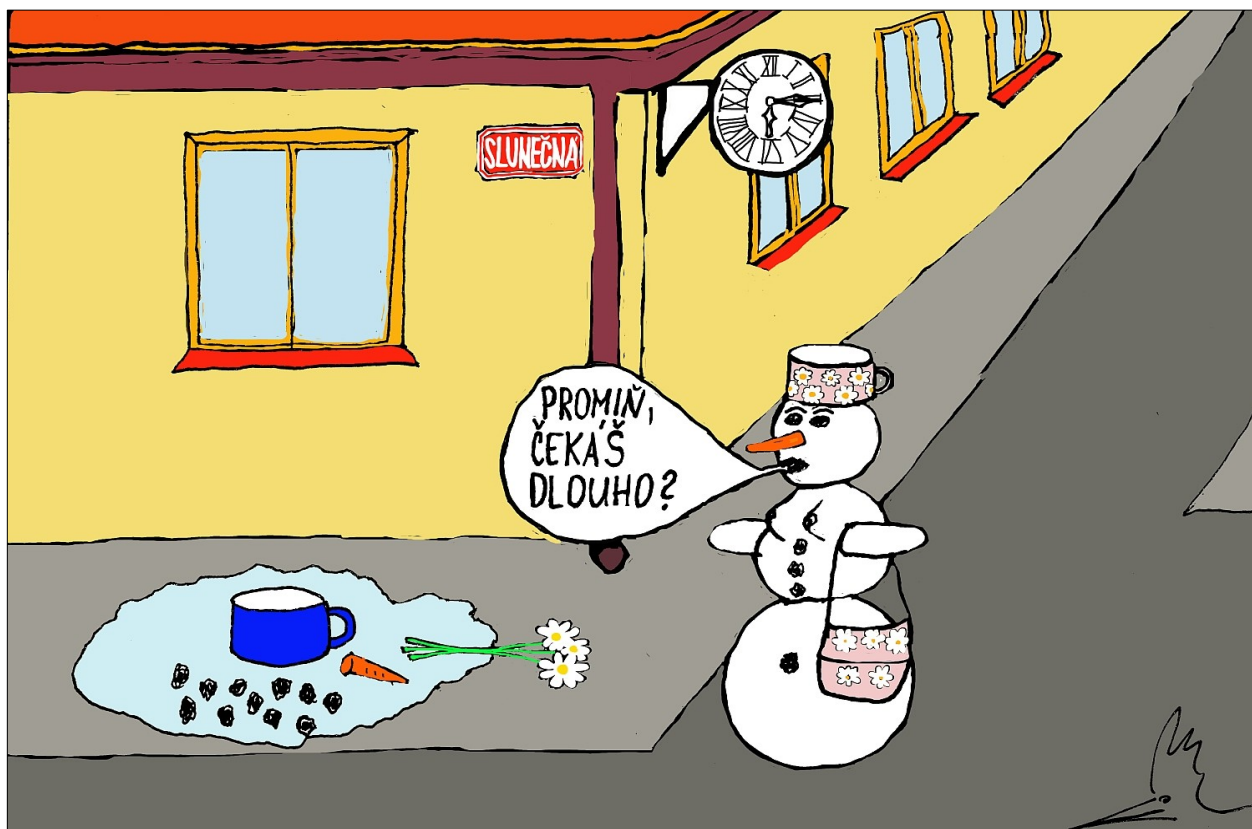
(Městské noviny Česká Lípa)

ČESKÁ LÍPA – ŠTEFAN MARGITA, INTIMITY

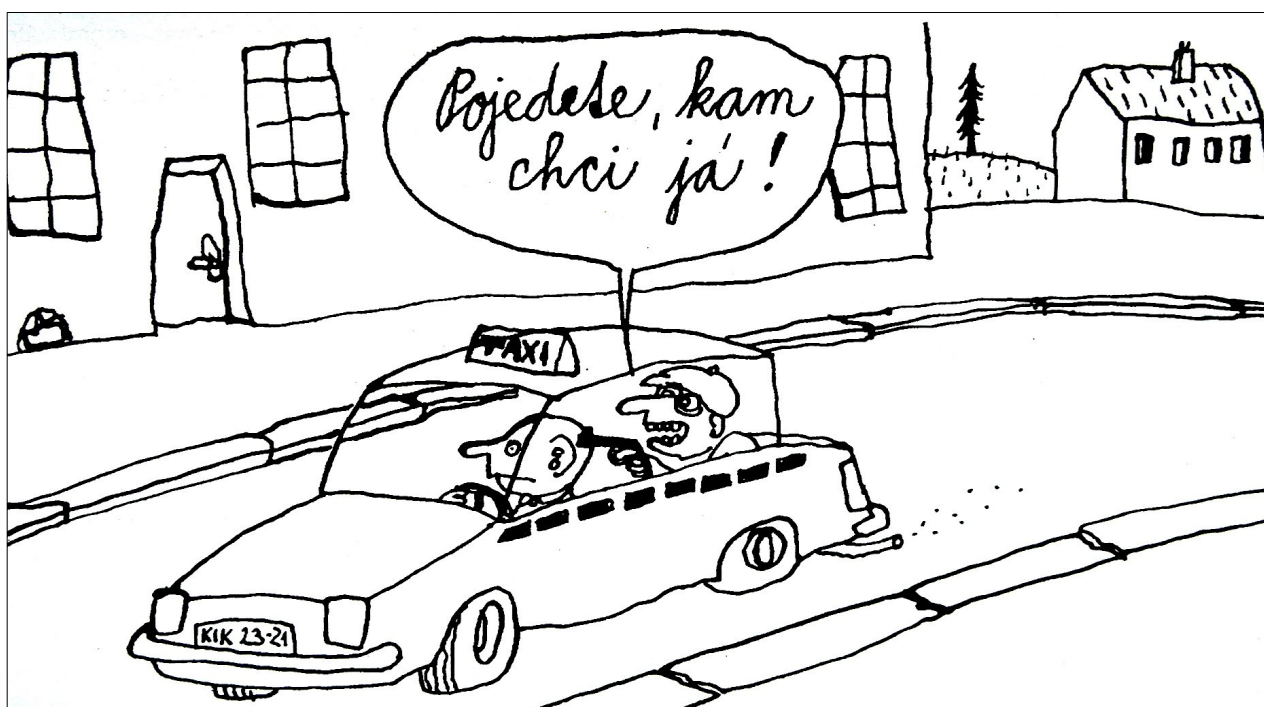
10. března v 19 hodin, Kulturní dům Crystal

Štefan Margita, operní pěvec, tenor se z operního světa poprvé vydá do světa šansonu! Hosté: Michal Kindl, Iris Moris.

NOVÝ BOR – Z technických důvodů bude Sklářské muzeum ve dnech **8. 3. - 11. 3.** bude zavřeno.

Petr Dudev

Michal Hrdý

právě vyšlo nové sorry !!!

trosečník – kulturně-spoločenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaje*